

QUINZENARIO AUTONOMISTA

ANY I.

GRANOLLERS 28 OCTUBRE DE 1905

NÚM. 18

La redacció no respón dels treballs firmats.

Los originals no 's retornan.

Redacció y Administració

PLASSA PERPINYÀ, 14

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Trimestre.. 0'75 ptas.
Número solt. 0'15 »

Essent nacionalista l' acció que en el nostre poble realisa la Unió, tenen el dret y el dever de cooperarhi tots el catalans moguts per las aspiracions del Nacionalisme, qualsevulga que sia llur pensar y sentir en materias religioses, polítiques y socials. — (Declaració de la VII Assamblea de la Unió Catalanista.)

DE POTENCIA Á POTENCIA

Ó SÍA

Conferencia nacional d' un trompa y un general.

(Conclusió)

El nacionalismo, hijo del particularismo connaturalizado en el egoísmo personal y familiar de las distintas razas, etc., etc., es hoy por hoy el problema mundial más latente y de mayor importancia y trascendencia. No hay para qué emitir opinión sobre el nacionalismo en sí: básteme declarar-me su apóstol. Hay que preocuparse de sus diversas manifestaciones según cada pueblo, según las necesidades de lugar y tiempo. Las actuales matanzas de armenios no tendrían lugar hoy, si oportunamente hubiera sido atendido en aquellas tierras el consejo que se me pidió. Finlandia y Polonia hubieran sacudido el yugo si hubieran sido expertos, como son leales, los que mantienen el fuego sagrado del amor patrio en aquellos países. La separación de Noruega hubiera quedado ultimada en breves días si, atendiendo á los ruegos de aquel Parlamento, hubiera yo podido acudir y asesorar de cerca á sus miembros, que si anduvieron listos cuando siguiendo mi consejo se trató sólo de *proclamar*, no harían

menos tratándose de *obrar*. En cuanto á Cataluña...—

Me permetrán els lectors que mantingui secretes les meves declaracions sobre 'l nacionalisme catalá. Mon visitant podria queixarse, y ab rahó. Després de la *plancha* de les eleccions, després de la *pega* de les bombes *cuyos autores no han sido aún habidos*, y després de la fatiga que li ocasionen les passejades del *¡Cu-Cut!* y de *La Tralla*, si no ha dimitit encara, es porque m' ha vist y m' ha escoltat. Soch un farmacéutich honrat y no vaig darli cap *panacea*, pero vaig mostrarli la llum que 'm demanava dolentse, pobre senyor, de que 'ls de Madrid el posin en tan grossos conflictes y li manin que hi vegi clar sabent qu' es curt de vista.

Puch dir, donchs, que 'l meu ilustre visitant ha pensat seriament en dimitir, y que ho farà en el cas (molt probable á mon veure) de no decidir-se á seguir mos concells. Fará bé, porque si els seguis també 'l dimitirien. Ja ho va dir ell:

—Lo que saco en limpio de esta *interview* es, más que todo y sobre todo, la imposibilidad de que venga á gobernarles á ustedes ninguna celebridad de allende, sin que los catalanistas le tomen el pelo.

—Oh!—vaig contestarli—en eso ya puede usted subir de pies. Se lo han tomado á sociólogos como Sanz Es-

cartin, á guapos como González Rosbiff, y á valientes como Hinojosa. ¡Ya le han metido á usted en buen lío, ya! —¡A un soldado como yo!...—

L'home s'expressá ab tal emoció, que vaig agafarli simpatia. Es lo que 'm passa ab tots els del gremi. Ja's recordaré ma defensa del guapo quan el titllaven d'afeminat. Començo á ésser vell, he viatjat molt, me'n he vist de totes, y la passió no'm quita 'l coneixement; fins en mitj de mes rencunias sé ésser just y dar exemples de magnanimitat.

No de magnanimitat sinó de senzillesa de cor, de bonhomia á tota proba, vaig darne després, quan girant la conversa, ferem ab el general una passejadeta retrospectiva pels camps de la política espanyola y pels vergers de nostra joventut. Sí: el general y jo erem amichs sense saberho. Durant la guerra carlina, quan per contingencies de la sort, després d'haver abandonada ma llar payral, jo'm'havia fet músich de regiment, el tingui per capitá, y més d'un cop, ab les meves tocates béliques, havia ajudat á enardir-lo á n'ell y á sos soldats en diverses accions. La trompa, la vella trompa que com sabeu eis lectors de *Joventut* conservo dignament instalada en luxosa vitrina, li sugerí certes preguntes per les que, de deducció en deducció, vinguerem a recordar antigues re-

lacions, antichs fets d'armes, reconeixentnos com a companys y abraçantnos. Y escatirem sobre'ls diversos pronunciaments en que jo havia pres part en la edat de la irreflexió, y'm recordá (fentme vessar una llàgrima amarganta), mos amors ab una pastora que 'm costaren vuit dies de calabozo y una ferida lleu en el cos, però fonda, incurable en l'ánima. (La ferida de mon primer amor es eterna, y encara avuy sagna!) Li retreguí mos entusiasmes esparteristes de *illo tempore*, mes antigues disertacions sobre la *jamaica*, y la lenta evolució de mes idees, y ma complerta conversió á l'autonómisme.

¿El vaig convèncer? Ay, no ho sé! Ab greu recança haguí d'encarregar á un altre la tasca agradable d'ensenyar la casa á mon vell amich, car no puch valdrem com voldria de mes cansades comes. La nena fou qui se'n cuydá. Ella li ensenyá tot, ab aquella amabilitat que, mal m'está'l dirho, es l'encís de tots quants la tracten. Li ensenyá mes coleccions bacteriològiques, botàniques y numismàtiques, li ensenyá la roba de casament ara que vol deixar-me, li ensenyá totes les intimitats de la casa, com hauria fet jo meteix á un bon amich. Per cert que la pobreta s'espantá tota quan, al passar per davant de «Ca'n Felip» y explicarli la... *etimologia* d'aquest nom, el nostre visitant tingué un rapte de furor *catalanófobo*.

Y... no hi hagué res més. Ens despedirem commoguts: ell satisfet y preocupat ensemps per haver descobert tota la significació y alcanç del problema nacionalista catalá, y jo tot adolorit pel reuma, tot eternit pels recorts, sentint que altre cop me quedava sol ab mos sofriments y mes remembrances. Y'm vaig tancar en ma biblioteca, ahont, en la penombra, els llibres, els eternals llibres me mostraven llurs lloms rigidament. Els llibres, els eternals llibres, testimonis muts dels meus afanys d'altre temps per la ciencia que no possehia, que ja possehesch y que no m'ha fet feliç!...

Fresquejava més que may, més que may plovia... Ja no eren les comes atuhides pel reuma lo que ara'm feya mal: era'l cor...

RAFEL VALLÉS Y RODERICH.

(Del periódich *Juventut* del dia 21 del present).

Cobarts y Miserables

Els *valents* d'ofici, els Nelos de cartró que per desgracia tan abundan, tenen un nou fet important que afegir á la seva degenerada historia de co-

bardias y vilesas. Poder refocilarse ab una nova *fazaña* que segurament á d'enaltir á n' el escullit entre 'l seu femer pera portar á cap un fet de tanta transcendencia. Es molt cómodo esperar á un home en una cantonada, en la foscor de la nit y quan res no pensa ventarli garrotada per l' espatlla. Es molt cómodo esperar el moment en que un honrat obrer surt del treball y quan mes distret está, deixar-lo estés d' una forta batzegada. Aixó qualsevol pot ferho, el més miserable y gallina dels mortals pot empendre una lluyta ab aquestas condicions. Per aixó no 's necessita ni valor, ni serenitat, ni sang freda ni energia de cap classe. L' única cosa que 's necessita es no tenir vergonya, es ser un afamat y haber perdut la dignitat fins al extrèu de prestarse á actuar de vulgar criminal. Vil instrument del odi d' un prostituhit!

Lo que indica valor y honradesa en un ciudadá de qualsevolga estament social, lo que requereix serenitat, lo que exigeix noblesa y revela un temperament enérgich, es el respóndrer en el terreno del periodisme bé y dignament, el desmentir las acusacions del adversari ab provas convinents, irrefutables, y quan obligat per la forsa de las polémicas ó de las circunstancias se descendeix en el terreno personal, el valor, la honradesa, la energia consisteixen en saber contestar dignament, llealment, ab noblesa, cara á cara y sens escórrer el bulto ab cobardia.

Pero aixó no será may capás de ferho l' agressor presidari del nostre amich Llorens, aixó no será may capás de realisarho el vil subjecte que porta una ánima irracional trepitjada y arrossegada pel fanch del vici, aixó no será may capás de portarho á cap el *valent* que no surt de casa seva sense el consegüent acompanyament per si li vingués *alguna cosa*; el caballer que exhibeix per carrers y plassas la seva personalitat ab una máscara d' honradesa quan hauria d' extinguir els seus instins sanguinaris en una casa de reclusió.

¡Cobarts y miserables! No penseu pas que ab aquest sistema denigrant, acabéu ab els catalanistas, ab els valents defensors de Catalunya.

¡Cobarts y miserables! No penseu que ab semblants medis poseu la por, el *terror* en el ánim del nostre entusiasta company y demás que fem causa comú.

Si vos ho pensabau heu errat ben bé el camí, lo únich que lograreu será el despreci més gran, la burla més sarcástica per part de tot el públich sensat, de totas las personas dignas, de tots els ciudadans honrats, pero nosal-

tres continuarem sempre la nostra feina saludable y redemptora de treballar per la llibertat del nostre poble, de desemmascarar farsants y embustersos, d' escombrar de Catalunya aquet detritus social, que com vosaltres la deshonra, la denigra.

M. A.

EL MAR DE CATALUNYA

Catalunya te avuy un mar, grandíós, profund, d'aigua pura y cristallina, no es l'Atlántich el mar de sas ilusions, no es el Mediterrá, no son els mars orientals; es el mar de l'Autonomía, quals aigües prodigiosas han abordat las costas y serras de nostras comarcas, han penetrat dins del territori catalá y amenassan invadirho, inondarho tot á passos de gegant.

Fa poch era un sencill riuhet sens cap importancia, un *riachuelo*, com diria un inconsútil, del que ningú feya cas, que passaba desaparebut de la major part dels vianants de la nostra terra.

Mercés al esforç y al incessant treball d'alguns catalans aficionats á la hidrografia del nostre País, quins noms deuriam escriurer 'ab lletras d' or las presents generacions, aquell riuhet portador del *fanatisme*, aquell riuhet *accidental, secundari, inútil*, patrimoni d'alguns cervells *desequilibrats* (!), adquirí la categoria d'una *albufera*, se convertí en un divínicu estany en el qual sols gosavan rentarhi las sevas personas, y utilizarlo en profit de la Patria, *cuatro locos, algunos mentecatos, cuatro ilusos*. Pro l'estany aná creixent ab rapidés pasmosa, l'estany ja era un petit mar, l'estany adquiria proporcions alarmants, era menester posar entrebanchs sérios á sa forsa devastadora, pero malgrat á n' aquestos l'estany se convertia en poch temps en mar grandíós, d'aigua pesanta y antiséptica, d'olas encrespadas y aires redemptors...

No la deturarán no la marxa triomfal d'aquest riu caudalós ab dimensions de gran Ocea, no la deturarán no la revinguda d'aquest gran mar de corrent impetuosa com la de riu que descendeix creixent de colossals alturas.

Denuncias, persecucions, mala fé, prédicas excitants y buidas serán débil fulleraca que arrosegará y s'enfonsará en las inmensitats de sas valentas ondas.

Els falsos enginyers que han esdevingut en nostra Patria pera desviar del seu cau natural, la valerosa embranzida de tan saludables aigües, s'han estimbat en el no res de la im-

tencia. Els operaris facturats á gran velocitat desde la meseta centralisadora y absorbent en direcció del lloch del modern succés, han de confessar la inutilitat dels seus desemparats esforços; las sevas paraulas indican clarament que's donan per vensuts, cantan ab veu alta la impossibilitat de deturar la seva marxa progresiva....

El sol vivificant de l'Autonomia comensa á espargir en tots los indrets de Catalunya raigs lluminosos, extent alas de foch que reaniman els nostres camps, las nostras planurias y serralladas, y el caliu que encar las fredas y adormidas sangs de nostres avis comunica la ardencia benefactora á n'el mar grandios de nostras ilusions. L'autonomia y per consegüent la llibertat de nostra terra, no es ja un somni daurat, es una realitat, es un fet evident, y l'esprit d'aquesta existencia salvadora, abriga ja ab lo seu mantell protector á gran número de nostres conciutadans.

Catalans, banyémnoshi tots en aquest mar que ha d'aixecar ben enlaire el nivell de tota una nacionalitat esclavitsada pel jou odiós del centralisme, bebémne tots d'aquesta aigua redemptora que'ns ha de fer lliures y grans.

G.

ESPIGOLANT

Un subjecte ha donat una garrotada al cap al nostre estimat amich en Joan Llorens, però per l' espatlla y quan mes distret estava. Encara hi ha *valor!* Ignorém el nom del modern cocodrillo, llástima gran!, perquè li dedicaríam un homenatge... y un parell d'ous, com á símbol de gallina.

* *

El periódich de Valencia *La Libertad* va publicar un hermós article titulat «L'Amor á la senyera» enalint la protesta de las entitats catalanistas, apropósit de la cuestió anomenada *de las banderas*. Ay! com se coneix que á Valencia no tenen *manantiales*.... d'aigua dolça.

* *

En el periódich *Nova Llevor* d'Igualeda del 23 del passat Setembre, s'hi llegeix ab lletras ben grosses que el *dignísimo* diputat electe En Ramón Godó Lollana es un ... ximple. Y afegeix que aixó no es invenció seva sinó de Sr. Cardús, secretari de Capellades, qui ho va dir en una reunió tinguda pocs dias abans de las eleccions, ab l'assistencia del interessat, segons conta *La Veu de Catalunya*.

Y conta ademés que l'interessat no va dir res, y la concurrencia aplaudi frenéticament. Alsa amigo, Sr. Godó, quinas indirectas! Casi bé si podia entendre.

* *

Del setmanari catalanista *Juventut*

corresponent al dia 5 del present Octubre: «¿Ahont aném?—No sabém ab seguretat á qui la dirigim aquesta pregunta, més nostre intent es ferla als que *manen*, als ministres ó á llur president, al Rey, al qui fassi d'amo ó al qui cobri mes, al qui sia, pero al responsable de la persecució sense solta de que son victimas las publicacions catalanistas. Cal aclarirho aixó, y ja que'ls perseguits doném la cara, que també la donguin els perseguidors.— Cal saber perquè ha vingut aqueixa extemporania repressió y á quins motius obeeix.— Es que las doctrinas nacionalistas, baix el Govern lliberal (?) d'en Montero Rios, son consideradas fora de lley? ¿O es que mancats de valor pera declararlas ilegals, s'han proposat ofegarlas per un régim de forsa? Ja ho poden dir clar lo que's proposan, que nosaltres ja estém curats d'espants y no'ns vindria pas de nou, coneguda la mentalitat que informa els actes dels prohoms d'Espanya, un *cop de Gaceta* que'ns declarés *filibusteros*. Lo que no podém arribar á creure es que visquin en un estat tal d'ignorancia, que's creguin capassos d'ofegar la veu del nacionalisme catalá ab els ridicols actes de forsa que per compte propi ó per ordres superiors está portant á cap el governador civil de Barcelona.

¿Es que'n Montero Rios vol *acrisolar* sa fama de lliberal ó es que ja's dona com á fet consumat lo fins reconegut per diaris de Madrid, de considerar á Catalunya com una Colonia?

S'imposa el parlar clar pera que els que estimém á Catalunya sapiguém á qui aténdrens.— Si els governants madrilenys ens han declarat la guerra y tot aquest seguit de denuncias que sofreix la premsa catalanista no es més que'l principi d'un regim de forsa que comensa, que tingui el coratge d'afirmarho ben clar y llavors ja sabréu lo que'ns toca fer als ayants de Catalunya,.... no 'ns espantarà l'haber d'anar á treballar al costat d'un estimat company, que s'ha vist obligat á deixar á sos amichs, sa familia y sa carrrera.

Mes si aquesta persecució no ve de Madrid, sino tan sols d'una autoritat local, que desconeixent lo que porta entre mans, mancada d'educació política ó sobrada de génit, está promouent conflictes, excita passions, y feireix l'amor propi dels catalans, llavors la obligació de tot govern amant de la pau y respectuós de las ideas y sentiments d'un poble es sols fer una cosa: enviar novament al *cuartel* al qui ha demostrat tan excelents dots pera manar *números* y tan poch tacte pera governar ciutadans». Lo transcrit basta pera donar una idea de com están *ells* y de com estém *nosaltres*, es un reflexe fidel y exacte de la realitat, pintat de ma de mestre, y que no te retop.

Ahont aném?....

* *

Llegim en un telegrama del dia 27 que «el almirante Togo ha pasado revista á su armada, compuesta de 300 buques». Si fa ó no fa com l'escuadra espanyola. A n'aquí encara tenim mes mérit: á n'aquí un barco, el Pelayo,

per exemple, pot passar revista á 300 *almirantes, vicealmirantes, contralmirantes, comandantes generales* etc. etc. Y'm sembla á mi que val mes, *cent ve-gadas*, tenir homes, no pas barcos, y sobre tot si son tremendos com els *nostres*.

* *

Paris 27.

«Insistese en que el general Trepoff ha presentado la dimisión del cargo de Gobernador de San Petersburgo.»

Madrid, 27,

«A las siete de la noche ha estado en palacio el Presidente del Consejo, señor Montero Rios, recogiendo las firmas del Rey en la combinación de gobernadores. Para Barcelona ha sido nombrado el Sr. Garcia Lomas.»

¡.....!

* *

Agafém un diari y llegim: «Crisis Total». Y tan total com es, *nada menos* que es el país en general que está en crisis. Ab la particularitat de que els que ho están menos son els que diuhen que ho están. Y la emigració va aimentant d'una manera formidable, y la fam! y el malestar van cundint arreu. Pobre país! País de la continua crisis.

CARAMBA.

D' AQUÍ Y D' ALLÀ

Segóns referencias la Associació Catalanista *Bruniquer* projecta la celebració d' un meeting de propaganda nacionalista radical.

☉

Pera lo dia de Tots-Sants, si no hi ha res de nou, se posará ab escena, en lo coliseu del carrer de la Palma, la zarzuela *Marina*.

☉

L' Agrupació d' Adjunts del "Centre Popular Catalanista" de Sant Andreu de Palomar, ha tingut l' amabilitat de remetre un bonich *Cartell* dels "Jochs Florals", que celebra aquest any aquella patriótica entitat. Las poesias serán admesas fins al dia 10 del próxim Novembre. Els treballs deuen ser inédits y escrits exclusivament en llengua catalana. Forman el Jurat calificador els Srs. Ignasi Iglesias, President; Angel Guimerá, Emili Guanyabens, Bonaventura Bassegoda, Pompeu Creuhet y Melitó Gabriel, Vocals; Wifret Coroleu, Secretari.

☉

Avans d' ahir va deixar d' existir després de penosa y llarga malaltia, el nostre apreciat company y amich, l' intel·ligent jove En Pere Bertrán, fill de la coneguda llevadora N' Ignés Colobrants. El Sr. Bertrán había pertenescut desde la seva fundació á la "Associació Catalanista Bruniquer", habent desempeñat durant dos anys el carrech de Tresorer de la mateixa. En nom de dita Associació y en el de la Redacció tota d' aquest periódich, ens asociém al dol que aclaira á tan apreciada familia. Descansi en pau l' amich y company!

☉

Dijous al vespre va haberhi alguna alarma en la Carretera ab motiu de que dos ó tres individus váren resoldrer ferse passar el fret, ab abrichs *contundents*.

Imp. de F. Cucurella, Corró, 9.—Granollers.

SECCIÓ D' ANUNCIS

LA MONTSERRATINA

COTILLES DE TOTA MENA CARRER DE BARCELONA, 13
GRANOLLERS

Se facilitan **MOTORS DE GAS**
REPRESENTACIÓ
 de las modernas **ESTUFAS DE GAS**
"Clamont"

Com proba convincent de ser la **ESTUFA** mes **HIGIÈNICA** y **ECONOMICA** que 's coneix pera la calefacció, sols cal dir que en las casas de maternitat de Inglaterra, Fransa y Espanya, se usa pera escalfar las incubadoras dels nens nascuts ans del temps, quins organs respiratoris son tant delicats.

CEBRIÀ BAUTISTA VERT. -- Fàbrica del gas
GRANOLLERS

L' Aixarop **FINA** BROMURAT

Remei segur pera la curació de las malalties **NERVIOSAS** y **DEL PAHIDOR**.

Premiat en la Exposició Universal de Barcelona de 1888, y aprovat per la Real Academia de Medicina y Cirurgia de Barcelona.

SE VEN A **GRANOLLERS:**
Plassa del Bestiar, 49, Farmacia

A **OLOT:**
Farmacia y droguería de J. Cardelús

◉ **IMPREMTA** ◉

D' EN

F. CUCURELLA

CARRER DE CORRÓ, 9.-GRANOLLERS

Impresions de tota mena.

Preus econòmichs.

OBRAS DE J. VIDAL Y JUMBERT

Servius, monòlech tràgich.	0'50 ptas.
J. Hereuhet de la Ferreria, (Pròxima á sortir la 2. ^a edició).	
Lo Recort de Mossén Angel, drama en 3 actes y en prosa.	2'00 »
L' Encogat, drama en 3 actes y en prosa.	2'00 »
L' Evangelista, drama en 3 actes y en prosa.	2'00 »
La Última Caricia, quadro dramàtic.	0'50 »
Doloretas la Sastresa, comedia en un acte.	0'50 »
La Petita de can Punyego, ignocentada en un acte.	0'25 »
Lo Llas Etern, drama en 3 actes y en prosa.	2'00 »
Fulls del meu Album, quèntos.	2'00 »
La Ciencia del Language.	0'25 »

De venda en las principals llibrerías, y en aquesta vila en lo Centre de Suscripcions de

FELIU ESTAPER Carrer de las Sumeras, 3

JUNY

QUINZENARI AUTONOMISTA

Preu de suscripció, 3 rals trimestre.-- Número solt, 15 céntims.
 Anuncis á preus convinguts.